

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

POKAT 2025
-maakuntaohjelman
toimeenpanosuunnitelma
2024-2025

Lokakuu 2023

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pielisjoenlinna
Siltakatu 2
80100 JOENSUU

Teksti: Pia Pitkänen

Kansi: Taitto
Laura Jussila

Kuva
Mitja Piipponen

www.pohjois-karjala.fi/pokat2025

10/2023

Sisällysluettelo

Johdanto

Nykytila ja kehitysnäkymät

Painopisteiden kehittämiskohteet
2024-2025

Hanketoteuma 8/2023

Vaikuttamisen kärjet

Rahoitussuunnitelma

POKAT2025 maakuntaohjelma

Nykytila ja kehitysnäkymät (1/2)

Yritysten liikevaihto kasvoi vuonna 2022, mutta kasvuvauhti jäi inflaatiovauhdin tasalle

- Henkilöstön määrä nousi 1,9 %
- Yritysten liikevaihto kasvoi 7,7 %
- Vienti kasvoi 6,1 %
- Kasvu hidastui edelleen vuoden 2023 1. neljänneksellä

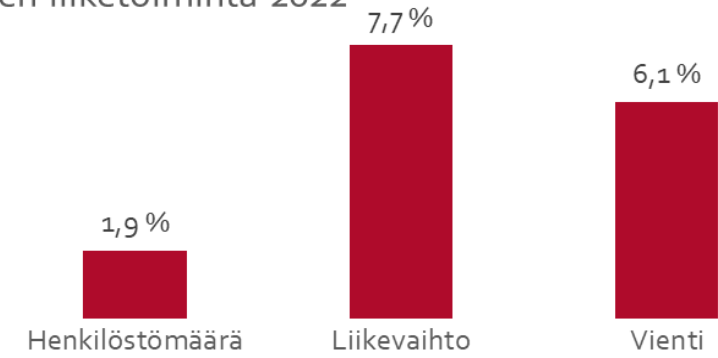
Työttömyys kääntyi kesällä 2023 kasvuun ja on edelleen selvällä marginaalilla maan korkeinta

- Elokuussa 2023 työttömien osuus työvoimasta Pohjois-Karjalassa 12,7 %. Ero koko maahan 3,3 %-yksikköä
- Työttömiä oli lähes 400 enemmän kuin vuotta aiemmin

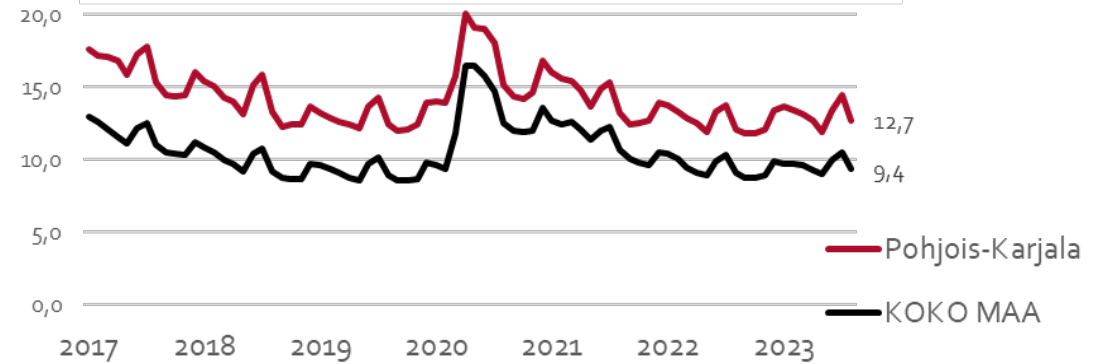
Muuttovoitosta huolimatta maakunnan väestön lasku (-741) vuonna 2022 oli selvästi edellisvuotta suurempi

- Kokonaismuuttovoitto 482 henkeä
- Ulkomailta ennätysellinen muuttovoitto (1 067), kotimaasta muuttotappiota 584 henkeä
- Luonnollinen väestönmuutos reippaasti pakkasella (-1 228), syntyneiden määrä tilastohistorian alhaisin (1 046)

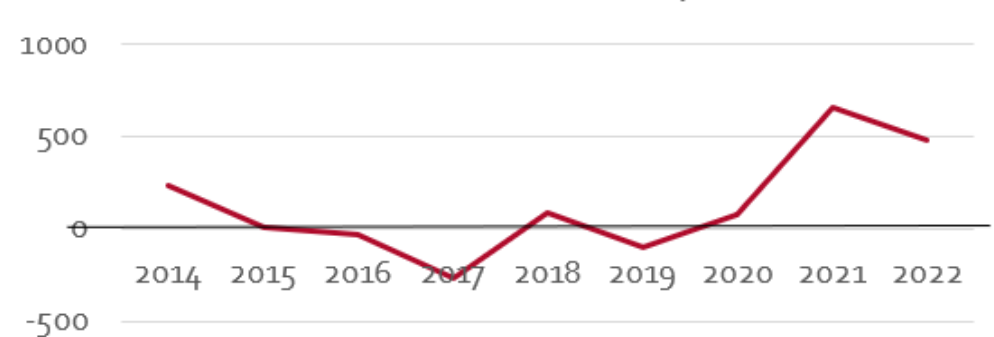
Yritysten liiketoiminta 2022

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 2017-2023

Kokonaisnettomuutto 2014-2022

Nykytila ja kehitysnäkymät (2/2)

Yritysten odotukset parantuneet, mutta edelleen pakkasella

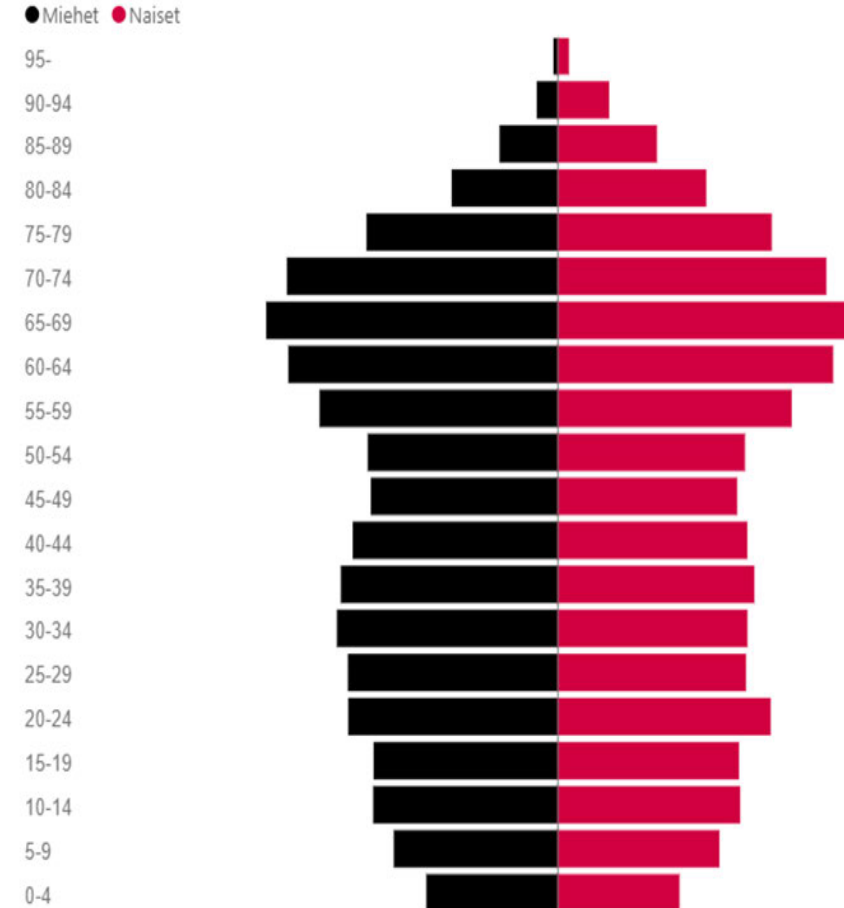
- Syksyn 2023 Pk-yritysbarometrissa maakunnan yritysten yleiset suhdannenäkymät olivat parantuneet kevästä (-25 => -5) ja olivat jotakuinkin samalla tasolla kuin valtakunnallisesti (-6).
- Monilta osin (mm. liikevaihto, vientiodotukset, innovaatiot) maakunnan yritysten näkymät olivat hieman valtakunnallisia keskiarvoja myönteisempiä. Kysely oli kuitenkin tehty kesä-heinäkuussa ja näkymät ovat sen jälkeen jo ehtineet heikentyä.

Pohjois-Karjalan ajankohtaisia haasteita

- Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ja kansainvälisen toimintaympäristön muutos ovat koetelleet Pohjois-Karjalaa kovemmin kuin maata keskimäärin. Tilanteen pitkittyminen alkaa näkyä mm. työttömyydessä, liikevaihdon kehityksessä ja konkurssien määrässä.
- Saimaan kanavan sulkeminen ja polttoaineiden hinnannousu yhdistettynä pitkiin etäisyyksiin heikentävät saavutettavuutta.
- Lentoliikenteen ostoliikenteen määrärahat saatiin budjettiriihessä turvattua kevääseen 2026 asti, vuorotarjonnassa on kuitenkin edelleen haasteita.
- Yrityksillä osaavan työvoiman saatavuusongelmia, joskaan ne eivät tällä hetkellä ole esillä niin korostuneesti kuin aiemmin.
- Kuntien taloustilanne on vielä tänä vuonna kohtuullinen, mutta ensi vuonna ennakoitu valtionosuuksien merkittävä pienentyminen ajaa kunnat ahtaalle.

Väestön ikä- ja sukupuolijakauma Pohjois-Karjalassa

31.12.2022

Lähde: Tilastokeskus, väestötieto

***Painopisteiden
kehittämiskohteet
2024-2025***

Metsäbiotalous

- Energiaomavaraisuuden lisäämistarpeeseen vastaaminen, bioenergian käytön ja tuotannon lisäämisen varmistaminen (taustalla turpeesta luopuminen ja Venäjän tuonnin loppuminen)
- Ilmastokestävän metsänhoidon jalkauttaminen osana ilmastonmuutokseen sopeutumista, korkeamman jalostusasteen tuotteiden kehittämisen edistäminen - vihreän siirtymän varmistaminen älykkään erikoistumisen keinoin
- Vaikuttaminen EU päätöksentekoon metsä- ja ilmastokysymyksissä
- Siirtymän tukeminen biotaloudesta kohti bioyhteiskuntaa

Kivi- ja kaivannaisala

- TKI-valmiuksien kehittäminen kiertotaloudessa ja kaivosteollisuuden puhtaissa ratkaisuissa, erityisesti GTK Outokummun Mintec-yksikössä
- Arvoketjut ja yhteistyöverkostot kestävän kaivosteollisuuden ja liiketoiminnan tukena
- Kansainvälinen yhteistyö keskeisissä verkostoissa Itä- ja Pohjois-Suomen kanssa yhteistyössä
- Vastuullisuuteen ja kokonaiskestävyyteen liittyvän viestinnän ja vuorovaikutuksen vahvistaminen

Teknolohiateollisuus

- Osaajatarpeisiin vastaaminen ja uusien ratkaisujen kokeilut
- Investointien tukeminen
- Toimialan energia- ja ilmastotoimien kiihdyttaminen
- ICT-alan kehittäminen osana digitaalista murrosta
- TKI-toimintojen vahvistaminen digivihreän siirtymän tueksi
- Kansainvälisyyteen ja vientimarkkinoihin liittyvät tukitoimet

Maatalous- ja elintarviketuotanto

- Kehittämishjelma elintarvikealalle
- Ruokaviennin kehittäminen Järvi-Suomen alueella
- Alkutuotannon jatkuvuuden turvaaminen (mm. nuorten aktivoiminen ja maaseudun pitovoiman vahvistaminen)
- Ilmastoystävällisen ruoantuotannon, kuten lähi- ja luomuruokatuotteiden käytön lisääminen
- Huoltovarmuuden kehittäminen

Matkailu

- Matkailuinvestoinnit liikkeelle
- Kansainvälisen matkailun kasvu
- Vastuullisen matkailun kehittäminen
- Matkailun sisällöntuotanto ja teemamatkailun vahvistaminen
- Digitaalisuus ja saavutettavuus

Yleisemmissä teemoissa (mm. digitaalisuus, kv. matkailu, vastuullisuus, teemamatkailu, yritysvalmennus) etusijalla toiminta-alueeltaan kattavammat hankkeet (maakunnallinen tai vähintään seutukunnallinen).

Luovat alat

- Tapahtumien, tapahtumainfran ja tapahtuma-alan toimijoiden ammattitaidon kehittäminen
- Luovien alojen liiketoimintaosaamisen, tuotekehityksen, osaamisen tuotteistamisen, markkinointiosaamisen ja näkyvyyden lisääminen ja kansainvälistymisen edistäminen
- Tuotteiden saavutettavuuden parantaminen uusia myynti- ja jakelukanavia, monimediaisuutta ja digitaalisuutta hyödyntämällä
- Luovien alojen osaamisen ja sisältöjen hyödyntäminen muilla toimialoilla uusia tuotteita ja palveluita, yhteistyörakenteita ja B2B kauppaa kehittämällä
- Oppilaitosten luovien alojen koulutus- ja kurssikokonaisuuksien, koulutusverkostojen ja yritys yhteistyön kehittäminen

Koulutus

- Jatkuvan oppimisen edistäminen
- Osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen sekä pitovoiman varmistaminen
- Osaajien integroitumisen tukeminen työelämään

Kulttuuri

- Kuntien kulttuuritoiminnan tukeminen, kulttuurialan toimijoiden yhteistyön lisääminen ja uusien yhteistyömuotojen edistäminen ja käyttöönotto
- Kulttuuritapahtumien haasteiden tunnistaminen ja tapahtumakentän vahvistaminen mm. vapaaehtois- ja harrastustoimintaa ja omaehtoista kulttuuritoimintaa edistämällä
- Kulttuurin hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen mm. monialaista kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointialan yhteistyötä lisäämällä ja rakenteita kehittämällä
- Taiteen ja kulttuurin roolin vahvistaminen syrjäytymisen ehkäisemisessä, identiteetin rakentumisessa ja maahanmuuttajien kotouttamisessa

Hyvinvointi

- Kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen yhteistyön, yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen edistäminen
- Työllisyyden ja TE-palveluiden uudistuksen tukeminen
- Hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden ja toimintojen kehittäminen ja toimivuuden varmistaminen

Ilmasto- ja energia

- Kiertotalouden kehittäminen tukemaan luonnonvarojen kestäväää käyttöä
- Energiamurrokseen sopeutuminen, älykkäiden, uusiutuvaan energiaan perustuvien energiaratkaisujen ja verkkojen kehittäminen
- Vähäpäästöisen liikkumisen kehittäminen
- Siirtymän tukeminen biotaloudesta kohti bioyhteiskuntaa

Luonnon monimuotoisuuden kehittäminen

- Vesistöjen tilan parantaminen
- Ympäristön hoidon ja elinympäristöjen kunnostamisen aktiiviset toimenpiteet
- Maakunnan luonnon erityispiirteiden huomioiminen elinvoiman vahvistamisessa
- Luontokohteiden ja lähiluonnon saavutettavuuden parantaminen
- Ympäristötietoisuuden parantaminen

Ulkoinen saavutettavuus:

- Karjalan radan parantamisen aloittaminen siten, että toimenpiteillä mahdollisesta tavaraliikenteen lisääminen ja myös henkilöliikenteen nopeuden nosto
- Joensuun lentoaseman lentoliikenteen turvaaminen
- Valtatien 6 parantamisen aloittaminen välillä Honkavaara-Onkamo
- Valtatien 9 Ylämyllyn liittymän saaminen takaisin Väyläviraston investointiohjelmaan
- Valtatien 9 suunnitteluvalmiuden nosto välillä Ylämylly-Ohtaansalmi
- Valtatie 23 Karvion kohdan parantaminen
- Kantatien 73 sillan uusiminen Lieksassa
- Satamainfran mkl. Uiton pudotuspaikat kehittämien sekä Saimaalla että Pielisen altaan alueella
- Bioterminaalialueiden kehittäminen

Sisäinen saavutettavuus:

- Alempiasteisen tieverkon kunnon turvaaminen
- Liikennepalveluiden kehittäminen myös matkailuliikenteen tarpeet huomioiden
- Kävely- ja pyöräilyolosuhteiden kehittäminen kaupungeissa ja taajamissa

Kansainvälisyys

- Luodaan yhteistyössä maakunnallinen toimintamalli yritysten kansainvälistymisen kehittämiseen (vientit, kv.-osaajat)
- Vahvistetaan alueen veto- ja pitovoimaa maakunnallisena yhteistyönä kehittämällä opiskelijoiden harjoittelumahdollisuuksia ja tuetaan ulkomaalaisväestön mahdollisuuksia osallistua sosiaalisiin verkostoihin ja yhteisöihin
- Kehitetään kilpailukykyisiä TKI-ekosysteemejä ja tuetaan monipuolista EU-rahoituksen käyttöä

Digitaalisuus

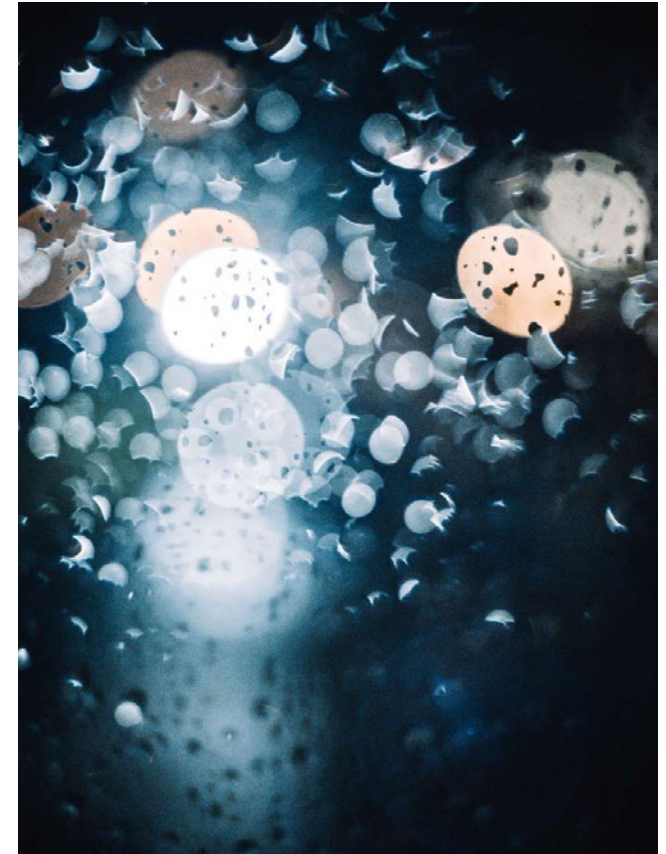
- Tasa-arvoinen digitaalinen saavutettavuus ja kyberturvallisuus
- Uudet tuotteet ja palvelut
- Ilmastokestävä opiskelu ja työskentely
- Digitaalisten ja digiosallisuuden kehittäminen

Rajamaakunnat muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa

Tuetaan ukrainalaisten ja venäläisten maakunnan asukkaiden kotoutumista ja osallisuutta.

Seurataan Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamia muutoksia rajamaakunnissa (kuten pakolaisuus, kulttuurisuhteet, uudet yhteistyösuunnat) ja edistetään toimijoiden yhteistyötä muutoshaasteisiin vastaamiseksi.

Tuodaan edunvalvonnassa esille muuttunut ulkorajayhteistyön tilanne.

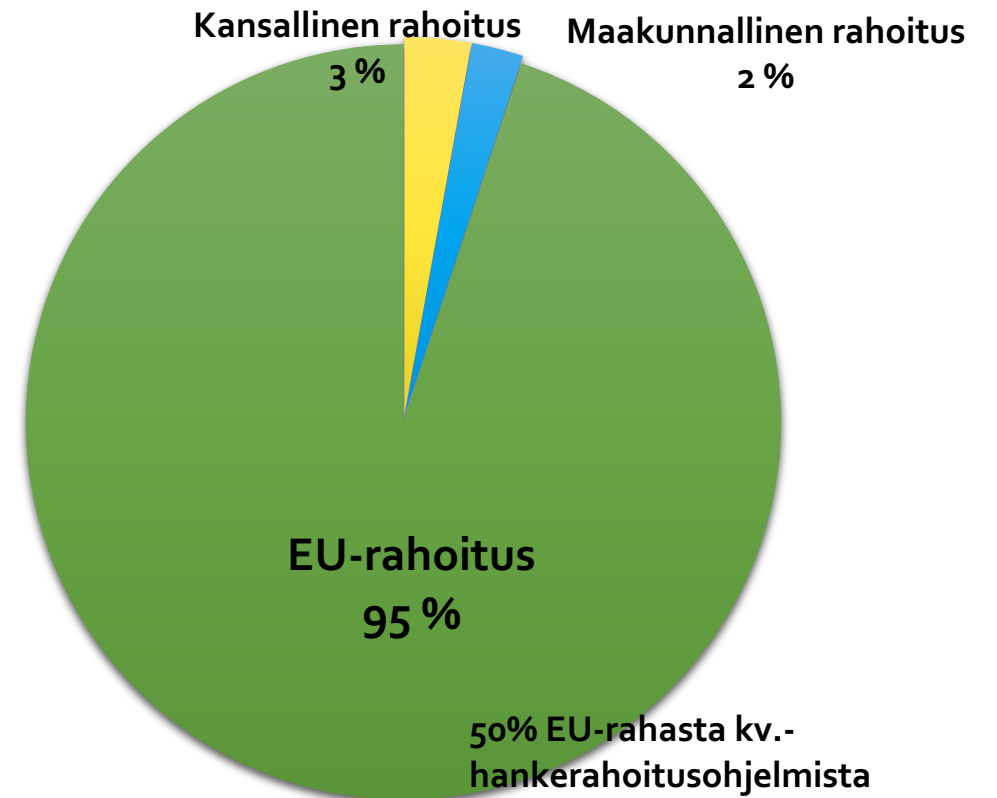

Hanketoteuma

8/2023

Tunnusluvut

260 hanketta	90 milj.€
10 rahoitus-ohjelmaa	91 eri hakijaa

POKAT2021: 96 % EU-rahoitusta
POKAT2017: 89% EU-rahoitusta

POKAT2025, tilanne 31.8.2023

POKAT2021, koko

POKAT2017, koko

1. Metsäbiotalous
2. ÄES-valinnat
3. Ilmasto-energia
4. Koulutus
5. Hyvinvointi
6. Liikenne
7. Matkailu
8. Maatalous
9. Kaivannaiset
10. Kansainvälisyys

1. Metsäbiotalous
2. Koulutus ja osaaminen
3. Hyvinvointi ja osallisuus
4. Kansainvälisyys
5. Saavutettavuus

1. Metsä- ja energiatuotanto
2. Teknologia-teollisuus
3. Hyvinvointi
4. Koulutus
5. Ympäristö

TOP 3 tarkemmin

1. Metsäbiotalous
2. Älykäs erikoistuminen
3. Ilmasto-energia

55 % kaikesta maakuntaohjelman hankerahoituksesta

95 hanketta – **35 %** kaikista hankkeista

50 miljoonaa euroa

98% EU-rahoitusta

70% EU:n erillisohjelmista rahoitusta

Vain AKKE, AIKO, EAKR ja ESR hankkeet

130 hanketta – 42,8 miljoonaa euroa – 94 % EU-rahoitusta

50% kaikista hankkeista – 48% kaikesta rahoituksesta

Hankkeiden teemat:

1. Älykäs erikoistuminen
2. Hyvinvointi
3. Koulutus
4. Saavutettavuus
5. Matkailu
6. Metsäbiotalous
7. Kaivannaiset
8. Ilmasto ja energia
9. Kansainvälisyys
10. Kulttuuri

Yli 4 miljoonan euron rahoitus

1. Itä-Suomen yliopisto
2. Euroopan metsäinstituutti
3. Karelia-ammattikorkeakoulu
4. Luonnonvarakeskus
5. Joensuun kaupunki
6. Savon voima

Suurin ja pienin hanke

Euroopan metsäinstituutti: FORWARDS - The ForestWard Observatory to Secure Resilience of European Forests, Horisontti Eurooppa, 7,3 miljoonaa euroa (huom! Päättyy vasta 30.11.2027)

Joensuun ortodoksinen mieskuoro ry (JOMK): Kunnianosoitus Palokinkoskelle ja Heinäveden ortodoksiselle perinteelle, Pohjois-Karjalan Tulevaisuusrahasto, 1 610 euroa

Maakuntaliiton rahoittamat, vuonna 2023 käynnistyneet hankkeet

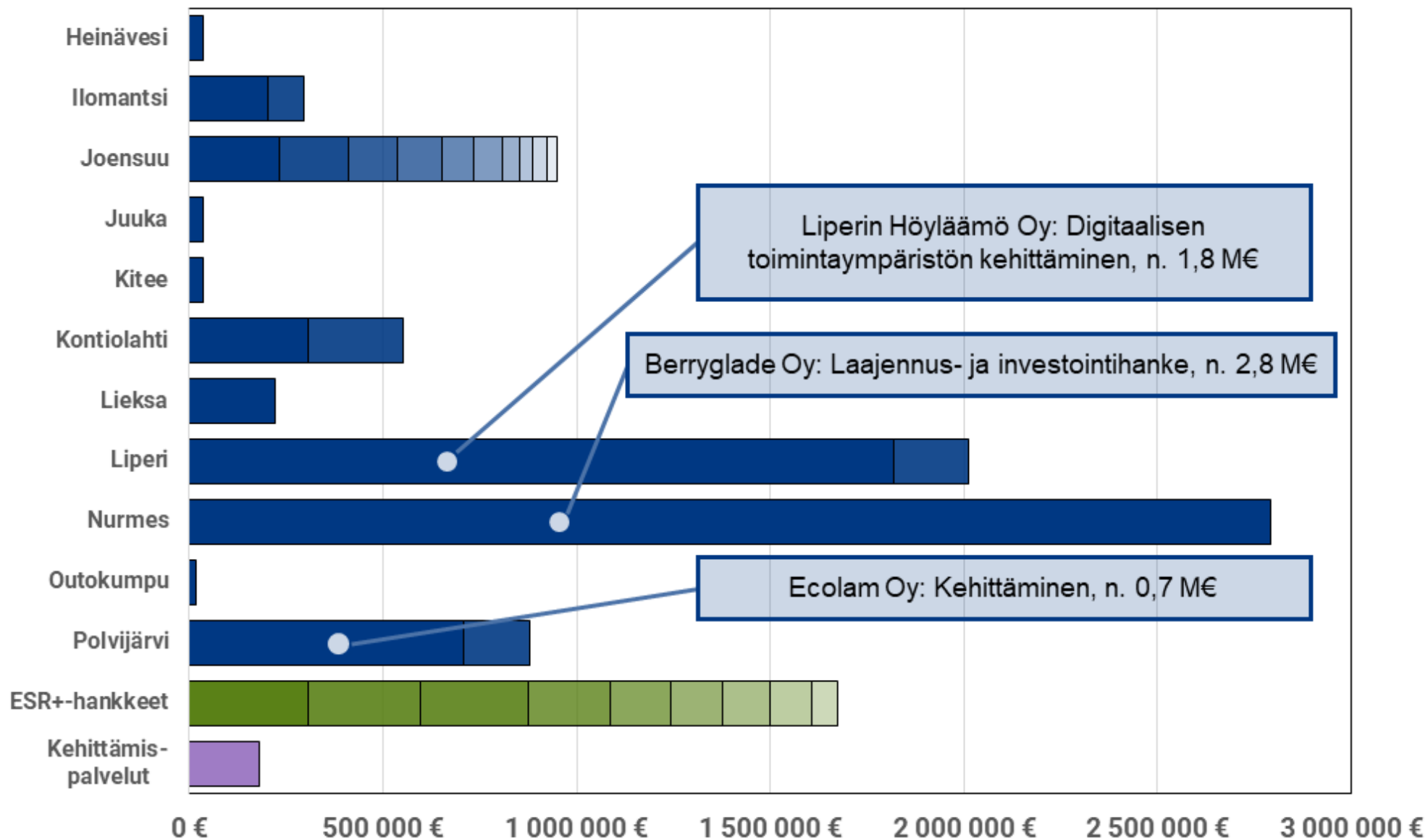
- 54 hanketta
- Hankkeiden yhteenlasketut budjetit **10,7 miljoonaa euroa**, maakuntaliiton rahoitusta **6,8 miljoonaa euroa**
- **68%** EU-rahoitusta, **17 %** Tulevaisuusrahaston rahoitusta, **15%** kansallista rahoitusta
- Rahoituskohteet: 1. Älykäs erikoistuminen, 2. Metsäbiotalous, 3. Koulutus, 4. Kaivannaiset, 5. Hyvinvointi
- Rahoituksen saajat: 1. Itä-Suomen yliopisto, 2. Joensuun kaupunki, 3. Business Joensuu, 4. Riveria, 5. Luonnonvarakeskus
- Pienin hanke: Juuan musiikkijuhlat 2023, 2 600 euroa, Tulevaisuusrahasto
- Suurin hanke: Itä-Suomen yliopiston tekniikan koulutuksen infrastruktuurin kehittäminen, 828 385 euroa, EAKR

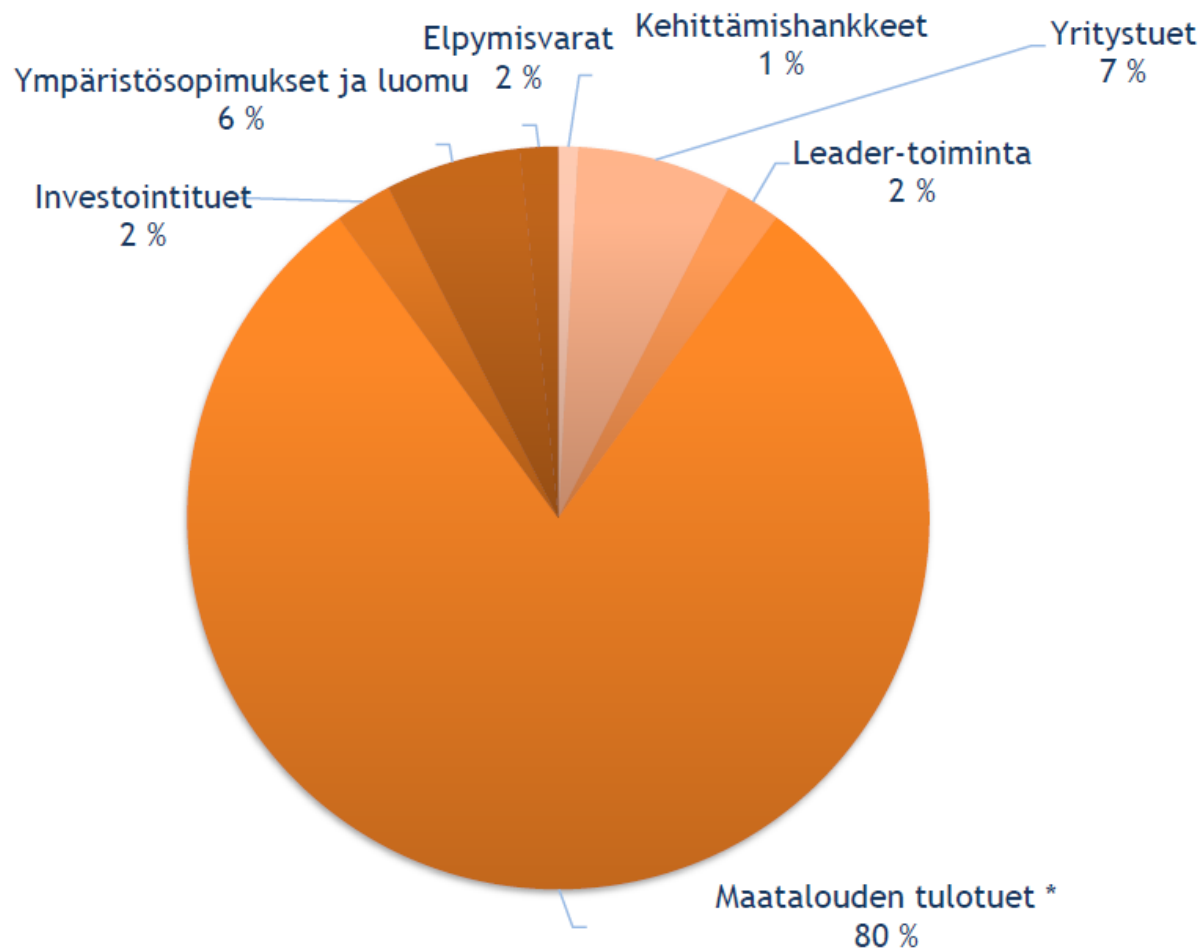

Yrityksen kehittämisavustuspäätökset, yrityksen kehittämisspalvelut ja ESR+-hankepäätökset

Pohjois-Karjala, huhti–kesäkuu 2023

Pohjois-Karjalan maaseudun kehittäminen lukuina vuonna 2022

Tukimuoto	€
Kehittämishankkeet	748 000
Yritystuet	5 827 000
Leader- toiminta	2 090 000
Maatalouden tulotuet *	69 161 000
Maatalouden investointituet	2 161 000
Nuoren viljelijän tuki (tilanpidon aloitus)	70 000
Ympäristösopimukset ja luomu	5 102 000
Maatalouden elpymisvarat	1 440 000
YHTEENSÄ	86 600 000

*Maatalouden tulotukiin kuuluvat mm. luonnonhaittakorvaus, perustuki, viherryttämistuki, ympäristökorvaus, kansalliset tuet ja kotieläintuet.

Vaikuttamisen kärjet

Edunajaminen – Pohjois-Karjalan kärkihankkeet (1/2)

Vuosittain laadittava maakunnallisen edunajamisen asiakirja *Vaikuttamisen kärjet* antaa kokonaiskuvan niistä vaikuttamistavoitteista ja hankkeista, jotka nähdään tärkeinä maakunnan kehittämiseksi. Mukaan otetaan vain sellaisia toimenpiteitä, joiden toteutuminen edellyttää valtion rahoitusta ja maakunnan ulkopuolella tehtäviä päätöksiä.

Asiakirja löytyy maakuntaliiton nettisivuilta osoitteesta www.pohjois-karjala.fi. Siihen on koottu keskeiset kärkihankkeet, jotka ovat vuonna 2024 seuraavat:

Tulevaisuuden osaamisen Pohjois-Karjala

1. Joensuu kansainvälisen huippuosaamisen keskittymänä – Osaamisen ja tutkimuksen Pohjois-Karjala
2. Rajamaakuntien ja Itä-Suomen asema muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa
3. Vihreät teolliset investoinnit liikkeelle
4. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen
5. Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) mineraali- ja kiertotalousalan digitaalinen koetehdaskokonaisuus Outokummussa

Edunajaminen – Pohjois-Karjalan kärkihankkeet (2/2)

Kansainväliset kärkikohteet ja rakenteet

6. Kolin kestävää matkailua vahvistavat investoinnit
7. Kontiolahden ampumahiihtokeskus kansainvälisten suurtapahtumien järjestämisaireenana

Vihreämpi ja digitaalisempi tulevaisuus

8. EU:n ja kansallinen metsäpolitiikka
9. Tuulivoiman lisääminen ja kompensatiomalli
10. Kantaverkon kehittäminen: Uusi kantaverkkolinjaus Kainuusta Pohjois-Karjalan kautta Etelä-Karjalaan
11. Nopeat tietoliikenneyhteydet ja maaseudun laajakaistat
12. Vaelluskalahankkeiden edistäminen

Kestävät tulevaisuuden palvelut ja rakenteet

13. Hyvinvointialueiden rahoitus
14. Kestävä kuntatalous
15. Turvallisuusviranomaisten määrärahat

Liikenteen kärkihankkeet

1. Joensuun lentoyhteyksien säilyttäminen ja palvelutason turvaaminen
2. Joensuu – Imatra -radan perusparantaminen ja nopeudennosto
3. Nopeat itäradat: Itärataoikaisu Helsinki – Helsinki-Vantaan lentoasema – Porvoo – Kouvola (suunnittelu)
4. Joensuu – Kontiomäki -rataosan välityskyvyn parantaminen ja sähköistäminen
5. Perusväylänpidon rahoituksen nosto
6. Valtatie 9 Liperin Ylämyllyn kohta
7. Valtatie 23 Varkaus – Karvio – Viinijärvi, erityisesti Heinäveden Karvion kohta
8. Valtatien 6 kokonaisehittäminen: suunnitteluvalmiuden nosto Joensuun eteläpuolella (Honkavaara – Onkamo)
9. Valtatien 9 kokonaisehittäminen Joensuun ja Kuopion välillä (ml. Kuusjärven kohdan suunnittelu)
10. Saimaan ja Pielisen vesiliikenteen kehittäminen

Rahoitussuunnitelma

2024-2027

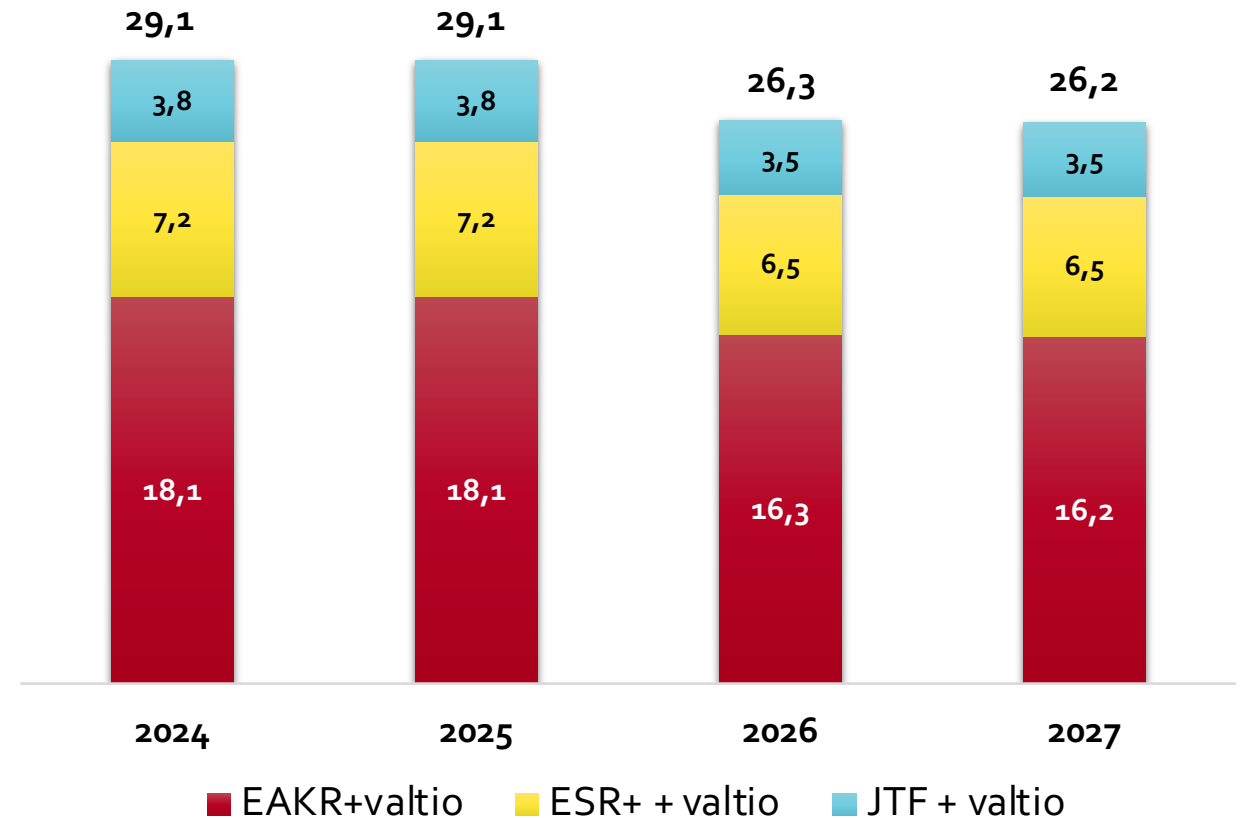
Rahoitussuunnitelma 2024-2027

(miljoonaa euroa)

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman Uudistuva ja Osaava Suomi 2021–2027 rahoituksen muodostavat:

- Euroopan aluekehitysrahasto EAKR
- Euroopan sosiaalirahasto ESR+
- JTF:n, Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston

...Yhdessä em. rahastoihin liittyvän kansallisen rahoituksen kanssa

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto